

Dkt. Anthony J. Tomasino, Uyahudi Kabla ya Yesu, Kipindi cha 14, Umesiya wa Kiyahudi

© 2024 Tony Tomasino na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Anthony Tomasino katika mafundisho yake kuhusu Uyahudi kabla ya Yesu. Huu ni kipindi cha 14, Umesiya wa Kiyahudi.

Kwa hivyo, kwa hotuba yetu ya mwisho hapa, tutazungumzia mfululizo wa matukio ambayo kwa kweli yanaweka msingi wa ulimwengu wa Agano Jipya. Matukio na mawazo yanayoongoza kwenye ukuaji wa Umesiya wa Kiyahudi, imani katika Masihi, na aina tofauti ambazo Umesiya ulichukua mwishoni mwa kipindi cha kati ya Agano na katika kipindi cha mapema cha Kirumi. Kwa hivyo, hebu tuangalie kwanza hali iliyopo sasa.

Wayahudi wameitikiaje ushindi wa Warumi? Hawajafurahishwa sana na kile kilichotokea. Bila shaka, tumejua na kusikia kuhusu msukosuko wote wa mapambano kati ya Herode na Wahasmoni na watu wakitoroka kutoka gerezeni za Warumi n.k., n.k. Pia tumesikia kwamba tuna kodi zinazoendelea kupanda na labda zinaendelea kushuka.

Je, kodi hushuka? Sina uhakika. Lakini kwa watu hawa, kodi ziliendelea kupanda kwa sababu majenerali wa Kirumi waliokuwa juu ya nchi yao walikuwa wakifanya kazi nyingi ya kukamua ardhi kwa kila kitu walichoweza kupata ili kuwalisha wanajeshi wao. Sasa, ni kifupi tu hapa.

Tulizungumza muda mrefu uliopita kuhusu mfumo wa kilimo cha kodi na ufisadi wote uliohusika katika mfumo wa kilimo cha kodi. Na yote hayo yaliwaacha watoza ushuru na taswira mbaya sana huko Yudea katika kipindi hiki. Lakini ninahitaji kutaja jambo ambalo mara nyingi hupuzwa kutajwa.

Augustus alibadilisha mfumo wa ukusanyaji kodi kwa kiasi kikubwa. Kwa sababu ya sheria ambazo Augustus alizipitisha, watoza ushuru hawakuweza kupokea ufisadi mwingi kama walivyokuwa hapo awali. Hakukuwa na motisha ya kutoza pesa zaidi kwa ajili ya kodi.

Kwa sababu ya mageuzi ya Augustus, watoza ushuru bado walikuwa na sifa mbaya katika wakati wa Yesu, kama tunavyoweza kuona kutoka kwa Biblia. Lakini hawakuwa lazima watu wabaya, waovu, waovu sana, wabaya ambao kwa kawaida tunawafikiria kama watoza ushuru. Kwa kweli, samahani kama hilo linaendana na mahubiri ya mtu yeyote, lakini ukweli ni kwamba, hapana, watu kama Mathayo hawakuwa tu watu wabaya, wabaya kwa upande wa serikali.

Vyovyote vile, ndiyo, kodi zilikuwa zikipanda, na kulikuwa na wimbi kubwa la watu walionyimwa haki ya kupiga kura. Tayari nimetaja hilo.

Ukweli kwamba Warumi walikuwa wakiwataka Wayahudi warudishe miji ya Wagiriki waliyokuwa wameiteka. Na kwa sababu walikuwa wakiwarudishia Wagiriki miji hiyo, Wayahudi wengi walilazimika kukimbia. Wayahudi hawa walikuwa wakifika milangoni mwa Yerusalemu, na Yerusalemu ilikuwa ikikabiliwa na idadi kubwa ya wakimbizi.

Na watu hawa wanaishi mitaani, na wanaombaomba mitaani. Na tayari watu, bila shaka, wanalipa pesa zao zote za ziada kwenye kodi. Na kwa hivyo lazima ufikirie kwamba kiwango cha mateso kilikuwa kikiendelea hivi wakati huu.

Una hasira yote, pigo kwa fahari ya taifa. Walikuwa watu huru. Kwa mara ya kwanza katika karne nyingi, walikuwa watu huru.

Walikuwa wameshindwa na Waashuri. Walikuwa wameshindwa na Wababiloni. Walikuwa wameshindwa na Wagiriki.

Na kisha ghafla walikuwa ndio wanaoshinda. Na sasa yote hayo yalikuwa yamebadilika tena. Walikuwa wamerudi chini ya nira ya Mataifa.

Ilikuwa pigo kubwa kwa kiburi chao na hisia yao ya utaifa. Kulikuwa na chuki dhidi ya Wahasmoni. Wahasmoni walikuwa wamechukua nyadhifa ambazo hawakuwa na sifa za kushika kwa kawaida.

Ofisi ya ukuhani mkuu, ofisi ya mfalme. Bila shaka, kulikuwa na chuki dhidi ya Herode—chuki kubwa sana.

Na kisha kuna jambo hili linalochangia jambo hili lote. Uelewa kwamba maono ya Danieli kuhusu falme nne yalikuwa yakitimizwa katika siku na enzi zao. Sasa, wasomi kwa kawaida tunaposoma maono ya falme nne katika Danieli 7, tunasoma kuhusu mlolongo wa falme.

Kisha, tunasoma katika Danieli sura ya 8, ambapo moja ya falme hizo inatambulika kama ufalme wa Ugiriki. Mambo ya aina hii. Josephus anazungumzia jinsi Alexander Mkuu alipofika Yerusalemu, kuhani mkuu alimwonyesha nakala ya kitabu cha Danieli na kusema, tazama hapo hapo, kinakuzungumzia wewe, mwanadamu.

Naam, kuja kwa Warumi kulihitaji tafsiri mpya kidogo kutoka kwao. Kwa sababu ikiwa ufalme wowote ungeonekana kuwa mkubwa, wa kutisha na wenye nguvu na kuponda kila kitu chini ya miguu yake, ulionekana kuwa Warumi. Na zaidi ya hayo, hii ni ya ajabu, katika moja ya Hati za Bahari ya Chumvi, wanaonekana wamegundua jambo hili dogo.

Neno la kuponda, moja ya maneno ya kuponda kwa Kiebrania, na hili linatumika katika mojawapo ya Hati za Bahari ya Chumvi, ni ramas , ambalo linasikika kama Roma. Kwa hivyo ndio, Warumi walikuwa utimilifu wa unabii mbele ya macho yao. Na bila shaka, nini kitatokea kwa ufalme huo wa nne katika kitabu cha Danieli? Ufalme wa nne unauawa wakati wa kuja kwa Mwana wa Adamu , na mwili wake unaharibiwa na kutolewa uchomwe moto.

Na kwa hivyo, watu wa Yerusalemu na Yudea wana nakala zao za kitabu cha Danieli karibu, na wanasema, kinatokea, kinatokea, sawa na vile Danieli alivyotabiri. Jamani, nyakati zimebaki vile vile. Kweli? Unajua? Lakini hata hivyo, wakiamini kwamba mwisho wa enzi unakuja, Wayahudi wengi wanazidi kuwa na wasiwasi, na kuingiwa na wasiwasi na wazo kwamba Masihi anakaribia kutokea.

Sasa, ninapaswa kusema, kwanza kabisa, kwamba si Wayahudi wote waliomwamini Masihi. Unajua, Masadukayo labda hawakuwa na manufaa kwa Masihi. Na pengine Wayahudi wengi wenu wa kawaida wanaoishi maisha yao ya kila siku hawakuwa wamezingatia sana, bali walizingatia tu wazo la Masihi.

Lakini miongoni mwa Wayahudi wengi, watu wengi huko Yerusalemu, wazo la mkombozi ambaye angekuja na kuwaweka huru kutoka kwa nguvu ya Rumi na kuwafanya watu wakubwa tena, lilikuwa la kuvutia sana. Na zaidi ya hayo, si la kuvutia tu, bali lilikuwa jambo ambalo maandiko yao yalikuwa yameahidi kwamba lingetokea. Kwa hivyo, walifurahi na kukaa pembezoni mwa viti vyao.

Kwa hivyo, hebu turudi mwanzo na tuzungumzie kuhusu mahali ambapo jambo hili lote la umasihi linatoka. Hebu tuzungumzie kuhusu mizizi ya kibiblia hapa, sivyo? Neno Masihi linatokana na neno la Kiebrania Mashiach, ambalo linamaanisha mpakwa mafuta. Au tunaweza kusema aliyepakwa mafuta, ambalo kwa kweli ni sahihi zaidi.

Lakini Mashiakhi lilikuwa neno ambalo lingeweza kutumika kwa mtu yeyote ambaye alikuwa amepakwa mafuta kwa ajili ya ofisi. Kwa hivyo, katika Agano la Kale, makuhani, walipokuwa na mafuta ya upako juu yao, walikuwa Mashiakhi; walikuwa watiwa mafuta. Nabii angeweza kutajwa kama mpakwa mafuta.

Katika kitabu cha Zaburi, kuna mstari unaosema, ukimzungumzia Baba Ibrahimu, unasema, Mungu aliwaonya na kuwaambia, msiwaguse manabii wangu, wala msiwadhuru watiwa mafuta wangu. Kwa hivyo, Ibrahimu anatambuliwa kama mpakwa mafuta, Mashiakhi. Na kisha bila shaka, mpakwa mafuta bora kabisa alikuwa mfalme.

Na walipomteua mtu kuwa mfalme, wangeweka mafuta ya upako juu ya vichwa vyao. Kwa hivyo, kwa kweli, walipakwa mafuta maalum, ambayo yaliwakilisha Roho

Mtakatifu akija juu yao na kuwafanya wafae kwa wadhifa wa mfalme. Msemo Masihi hauonekani kama jina la kimasihhi kama ilivyo katika Agano la Kale, ambalo, unajua, linaharibu majina kadhaa ya vitabu kadhaa vizuri vinavyoitwa kitu kama Masihi katika Agano la Kale.

Hakuna kitu kama Masihi katika Agano la Kale. Kifungu cha maneno mtiwa mafuta wangu kinaonekana, kifungu cha maneno mtiwa mafuta kinaonekana, na kifungu cha maneno mtiwa mafuta wa Bwana kinaonekana, lakini kifungu cha maneno Masihi kama neno la kiufundi kwa mkombozi anayekuja, hakionekani kamwe katika Agano la Kale popote. Kinaonekana kwa mara ya kwanza katika kipindi cha kati ya Agano la Kale kama jina la mfalme huyu wa ukoo wa Daudi.

Na kwa kweli si katika kipindi cha mapema cha kati ya Agano. Kwa kweli ni mwishoni mwa kipindi cha kati ya Agano ndipo tunaanza kuona kifungu hiki, Masihi, kikitumika kama neno la kiufundi kwa mkombozi anayekuja. Kwa hivyo, misingi ya tumaini hili la kimasihhi.

Naam, tunawezaje kutoka kwa Masihi kama mfalme ambaye ana mafuta haya ya upako kichwani mwake hadi Masihi kama mkombozi huyu atakayekuja siku moja? Kweli, msingi wa wazo hili unapatikana katika sura ya pili ya Samweli sura ya pili, sura ya saba, badala ya mistari ya 11 hadi 16. Bwana anakutangazia kwamba Bwana mwenyewe atakujengea nyumba. Nimenukuu hili hapo awali.

Sawa. Mungu anamwambia Mfalme Daudi kupitia nabii, siku zako zitakapotimia, nawe ukalala na baba zako, nitamwinua mzao wako baada yako, atakayetoka katika viuno vyako mwenyewe, naye atauimarisha ufalme wake. Yeye ndiye atakayejenga nyumba kwa ajili ya jina langu.

Sawa, sawa, tunamzungumzia Sulemani hapa, sivyo? Ni wazi, sivyo? Sawa. Nami nitaweka kiti cha enzi cha ufalme wake milele. Sasa, milele ni neno la kuchekesha kwa Kiebrania, unajua, na labda njia bora ya kutafsiri hili au kufikiria kuhusu hili ni daima, sivyo? Wazo hapa ni kwamba hakuna mwisho unaotarajiwa wa hili.

Kwa hivyo, Mungu anasema, ninaanzisha utawala wake, daima, sifanyi hivyo, sisemi kwamba atatawala miaka 20, kisha tunawakatilia mbali. Sawa. Kwa hivyo, nitakuwa baba yake, naye atakuwa mwanangu.

Atakapopotea, nitamwadhibu kwa fimbo ya watu, kwa mijeledi ya wanadamu, lakini upendo wangu hautaondolewa kwake kamwe, kama nilivyoondoa kwa Sauli, niliyemwondoa mbele yako. Nyumba yako na ufalme wako vitadumu milele mbele yangu. Kiti chako cha enzi kitaimarishwa milele.

Kwa hivyo, Mungu aliahidi Daudi kwamba atakuwa na ufalme wa milele. Na tunaona hili likifanyika katika historia ya Agano la Kale wakati ufalme ulipogawanyika baada ya

utawala wa Mfalme Sulemani. Ufalme wa Kaskazini una nasaba kadhaa tofauti zinazoinuka na kuanguka, zilizoanzishwa na watu mbalimbali.

Lakini katika Ufalme wa Kusini, ufalme wa Yuda, kila mfalme anayefuata ni mmoja wa ukoo wa Daudi. Na kwa hivyo, kama Mungu alivyoahidi, alidumisha ukoo huo milele. Lakini je, alidumisha? Kwa sababu kuna kitu hiki kidogo kinachoitwa uhamisho wa Babeli wakati ufalme ulipoondolewa.

Na kwa kweli, katika kitabu cha Zaburi, tunasoma katika Zaburi au maombolezo ambapo wanasema, Mungu, nini kilitokea kwa ahadi yako? Vipi kuhusu ahadi hiyo uliyompa Daudi, ukisema kwamba utasimamisha utawala wake milele? Utakuja lini na kutimiza ahadi yako kwetu? Na kwa hivyo kulikuwa na kuchanganyikiwa sana kuhusu aina hiyo ya kitu. Manabii wanaanza kutazama. Hilo ni gumu kusoma, sivyo? Naam, manabii wanaanza kutarajia siku hiyo ambayo Mungu ataleta hili, ufalme huu mpya wa Daudi. Na kwa kweli, inaanza wakati ambapo ufalme unaanza kugawanyika mapema sana katika kipindi hiki.

Baada ya kugawanyika kwa Waisraeli katika mataifa mawili, ufalme wa Israeli kaskazini na ufalme wa Yuda kusini, tayari manabii wanaanza kusema, Mungu atamwinua Daudi mpya ambaye ataunganisha ufalme tena. Isaya tisa, hakutakuwa na giza kwa wale waliokuwa na uchungu hapo awali. Alileta dharau kwa nchi ya Zabuloni, nchi ya Naftali.

Ufalme wa kaskazini unasema, hii ni Israeli, lakini katika wakati wa mwisho, ataitukuza njia ya bahari, nchi iliyo ng'ambo ya Yordani, Galilaya ya mataifa. Hizi ni wilaya tatu za utawala za ufalme wa kaskazini wa Israeli. Mamlaka yake yatakuwa makubwa, na kutakuwa na amani isiyo na mwisho kwa kiti cha enzi cha Daudi na ufalme wake.

Kwa hivyo, tumaini la awali hapa ni kwamba, hata wakati ufalme ungali upo, nabii Isaya hapa anatabiri mfalme atakuja ambaye ataleta taifa pamoja tena. Hosea ana aina ya kauli inayofanana sana. Anasema, baada ya hapo, Waisraeli watarudi na kumtafuta Bwana, Mungu wao na Daudi, mfalme wao.

Watamjia Bwana kwa hofu na wema wake katika siku za mwisho. Kwa hivyo tena, utabiri huu kwamba Mungu atawaleta pamoja taifa na kuweka mfalme mmoja juu ya watu. Kutiishwa na kuanguka kwa Yuda hakukuzima matumaini haya, si mara moja.

Ezekieli anazungumzia jinsi Mungu atakavyomweka mchungaji mmoja, mtumishi wake Daudi. Na hapa, bila shaka, tunazungumzia mfalme kama Daudi ambaye atatumia mamlaka kama Daudi juu ya watu wote wa Mungu. Atawalisha na kuwa mchungaji wao.

Mimi, Bwana, nitakuwa Mungu wao, na mtumishi wangu Daudi atakuwa mkuu kati yao. Katika Yeremia 23, siku zinakuja hakika, asema Bwana, nitakapomchipushia Daudi tawi la haki, naye atatawala kama mfalme, na kutenda kwa busara, na kutenda haki na haki katika nchi. Katika siku zake, Yuda ataokolewa.

Israeli atakaa salama, na jina lake atakaloitwa ni hili: Bwana ndiye haki yetu.

Kwa hivyo hata baada ya Yerusalemu kuchukuliwa mateka na Wababeli, manabii bado wanatabiri kuja kwa mfalme huyu wa ukoo wa Daudi ambaye atawaunganisha watu na kuleta utukufu na haki kwa Yuda. Hata karibu na mwisho wa kipindi cha Agano la Kale, nabii Zekaria bado anasema maneno ya aina hii. Bwana ataokoa hema za Yuda kwanza ili utukufu wa nyumba ya Daudi na utukufu wa wenyeji wa Yerusalemu usipate kuinuliwa juu ya ule wa Yuda.

Siku hiyo, Bwana atawalinda wakazi wa Yerusalemu ili walio dhaifu zaidi siku hiyo wawe kama Daudi na nyumba ya Daudi itakuwa kama Mungu, kama malaika wa Bwana akiwaongoza. Na siku hiyo, nitatafuta kuwaangamiza mataifa yote yatakayokuja kupigana na Yerusalemu. Kwa hivyo hapa tena, tuna utabiri huu wa kurejeshwa kwa ufalme wa Daudi.

Sasa, katika baadhi ya maandiko ya Agano la Kale, inaonekana kama matumaini ya kurejeshwa kwa mfalme wa ukoo wa Daudi labda yanaanza kupungua kidogo. Badala yake, badala yake, Mungu mwenyewe ndiye atakayewaletea watu wake ukombozi. Katika Malaki, tunasoma kuhusu mjumbe wa agano.

Na mjumbe huyu wa agano anayeandaa njia kwa ajili ya nani? Si kwa ajili ya Masihi, si kwa ajili ya Daudi. Yeye binafsi anaandaa njia kwa ajili ya Bwana. Katika Danieli, Danieli anapoambiwa kwamba kutakuwa na siku ya dhiki kubwa kwa watu, hakuambiwa kwamba Masihi atakuja wakati huo na kuwakomboa watu, bali malaika mkuu Mikaeli atasimama na kuwatetea watu wake na kuwaokoa kutoka katika dhiki yao.

Isaya 59, ambayo labda ni mojawapo ya maandiko ya baadaye katika Agano la Kale, pia inazungumzia kuhusu Bwana akileta haki yake mwenyewe. Hiki ni kifungu cha ajabu. Haki imerudishwa nyuma.

Haki inasimama mbali, maana kweli hujikwaa katika uwanja wa umma, na unyofu hauwezi kuingia. Kweli haipo. Yeyote aachaye uovu ameangamizwa.

Bwana akaona, akachukizwa kwa kuwa hapakuwa na haki. Aliona ya kuwa hapakuwa na mtu, akastaajabu kwa kuwa hapakuwa na mtu wa kuingilia kati. Hakuna mfalme.

Kwa hivyo, mkono wake mwenyewe ulimpa ushindi, na haki yake mwenyewe ilimtegemeza. Alivaa haki kama kifuani. Huyu ndiye Bwana hapa.

Alivaa kofia ya chuma ya wokovu kichwani mwake. Alivaa mavazi ya kisasi kama mavazi, na kujifunika kwa ghadhabu kama joho. Kwa kadiri ya matendo yao, ndivyo atakavyowalipa.

Hasira kwa adui zake, na kuwalipa adui zake, na visiwa atawalipa. Kwa hiyo wale walio upande wa magharibi wataogopa jina la Bwana, na wale walio upande wa mashariki utukufu wake; maana atakuja kama mto uliofurika, ambao upepo wa Bwana unavuma, naye atafika Sayuni kama mkombozi kwa wale walio katika Yakobo wanaoacha makosa, asema Bwana. Kwa hiyo, kulingana na Isaya 59, ni nani atakayewaokoa Israeli? Nani atakuwa mwokozi wao? Bwana mwenyewe.

Sasa, tunapofika kwenye kipindi cha kati ya agano, hatuna maandishi mengi kutoka kipindi cha mapema cha kati ya agano, lakini tunachogundua ni kwamba maandishi hayo yaliyotolewa wakati wa enzi ya Hasmone hayataji hata wazo la Masihi. Ni kama vile wamekata tamaa. Karibu kama vile hawafikirii tena ahadi hizo kwa Daudi.

Kwa namna fulani, hii inaweza kuelezea kilichotokea wakati wa kipindi cha Wahasmonia. Kama watu wangukuwa wameshikilia tumaini kwamba mfalme pekee halali wa Yuda alikuwa mfalme wa ukoo wa Daudi, hawangewaruhusu Wahasmonia kuchukua nafasi. Lakini labda ilifikia hatua ambapo wanasema, loo, hiyo ilikuwa kwa siku za zamani, hiyo ilikuwa kwa siku za zamani.

Tunaishi katika wakati mpya sasa. Nani anajua? Lakini kwa vyovyote vile, tunachoweza kuona ni kwamba imani katika urejesho wa nasaba ya Daudi inaonekana kufifia. Lakini hebu tuzungumzie kuhusu kurudi kwa mfalme wa Daudi hapa, sivyo? Katika kipindi kingi cha kati ya agano, Masihi huyu wa Daudi haonekani.

Na katika vitabu vya Apokrifa, hatuoni mengi kuhusu marejeleo ya mfalme anayekuja wa ukoo wa Daudi. Lakini baada ya kuanguka kwa nasaba ya Wahasmonia, na pengine karibu na mwisho wa nasaba ya Wahasmonia, tayari tunaanza kuona hamu ya kurudi kwa mfalme, kwa kurudi kwa mfalme wa kweli. Na pengine unaweza kuelewa ni kwa nini, kutokana na kile tunachokijua kuhusu Wahasmonia katika hatua hii.

Katika hatua hii, inaonekana kama ufalme si halali tena. Ingawa watu hawa wanapanua ufalme, ingawa wanafanya ushindi na kukuza taifa kama Daudi alivyokuwa akifanya siku za kale, wamepotoka. Hawaliongozi taifa kwa haki.

Na kwa hivyo labda tayari inaanza karibu na mwisho wa kipindi cha Hasmonean cha kusema, vema, unajua tatizo ni nini? Hawa jamaa hawako kwenye ukoo wa Daudi. Hawana haki ya kuwa wafalme. Kwa hivyo, tumaini la Masihi wa Daudi.

Zaburi za Sulemani ni mkusanyiko wa maandishi 18 ya Kiyahudi, yaliyoandikwa labda muda fulani baada ya kuja kwa Roma. Hatujui ni lini hasa. Kuna tarehe mbalimbali zilizowekwa kwa mambo haya, na mkanganyiko mwingi kuihusu.

Zaburi za Sulemani ni andiko la kuvutia. Lilikuwa mojawapo ya andiko lililopotea kwa muda mrefu, lakini kisha tukagundua kwamba lilikuwa limehifadhiwa na kanisa la Ethiopia. Mungu awabariki Waethiopia hao, unajua, kwa sababu walituhifadhia vitu vingi sana.

Mojawapo ya mambo hayo ilikuwa Zaburi za Sulemani. Hata hivyo, mojawapo ya hati za awali kabisa tulizokuwa nazo ilikuwa ya karne ya 17, ilipogunduliwa. Ilikuwa imenukuliwa.

Tulikuwa tumeiona ikinukuliwa katika baadhi ya mababa wa kanisa la awali, lakini hatukuwa na nakala ya kitu hicho hadi tulipogundua kwamba Waethiopia walikuwa wameiba moja na pia walikuwa wamegundua nakala zingine za kitu hicho. Lakini Zaburi za Sulemani zinawakataa waziwazi Wahasmoni. Katika Zaburi ya Sulemani 17, mstari wa 4 hadi 10, wewe, Ee Bwana, ulichagua Daudi kuwa mfalme wa Israeli.

Uliapa kwake kuhusu wazao wake milele kwamba ufalme wake hautashindwa kamwe mbele yako. Lakini kwa sababu ya dhambi zetu, wenye dhambi walitushambulia na kutufukuza.

Kile ambacho hukuwaahidi, walitunyang'anya kwa nguvu. Sawa, kwa hivyo hii ni wazi imeandikwa kwa jina la mtu anayejiua kuwa mzao wa Daudi, sivyo? Hawakutukuza jina lako tukufu kwa vyovyote vile. Walianzisha ufalme.

Waliharibu kiti cha enzi cha Daudi kwa kiburi cha ghasia. Lakini wewe, Ee Mungu, uliwaangusha chini na kuwaondoa wazao wao duniani, kwa kuwa mtu mgeni katika kabila letu aliwatokea. Je, unaweza kusema Pompey? Pia, tunaona hapa katika andiko hili hili, Zaburi za Sulemani, hamu halisi ya mfalme halali wa ukoo wa Daudi.

Tazama, Ee Bwana, uwainue mfalme wao, mwana wa Daudi, wakati ule uujuao, Ee Mungu, ili aweze kutawala juu ya Israeli, mtumishi wako, na kumfunga kwa nguvu ili aweze kuwavunja watawala wasio haki, na ili aweze kusafisha Yerusalemu kutoka kwa Mataifa walioikanyaga hadi kuangamizwa. Kwa busara, kwa haki, atawafukuza wenye dhambi kutoka katika urithi. Ataharibu kiburi cha wenye dhambi kama mtungi wa mfinyanzi.

Kwa hivyo hapa kuna maandishi yanayoandikwa labda wakati fulani karibu 50 KK au zaidi. Baadhi ya watu wanasema kwamba sasa ni karne ya kwanza BK. Nani anajua? Lakini kwa vyovyote vile, wakati fulani karibu na wakati wa Yesu, tunasikia maandishi haya yakielezea hamu hii ya kuja kwa mfalme wa kweli wa ukoo wa Daudi, mada ambayo hatujaiona kwa muda mrefu sana katika fasihi ya Kiyahudi.

Atakusanya watu watakatifu, ambao atawaongoza katika haki, naye atawahukumu makabila ya watu waliotakaswa na Bwana, Mungu wake, naye atawafanya mataifa wamtumikie chini ya nira yake, naye atausafisha Yerusalemu, na kuutakasa kama zamani. Kwa hivyo, tuna maandishi haya ya Zaburi za Sulemani, lakini sio wao pekee wanaomtamani Masihi huyu wa Daudi kwa wakati huu. Pia tunaona tumaini hili katika Hati-kunjo za Bahari ya Chumvi, katika hati-kunjo kadhaa, kwa kweli.

Masihi wa Daudi si mada kuu katika Hati za Bahari ya Chumvi, lakini ni mada. Hakika ipo, na katika baadhi ya hati, inaonekana wazi. Kwa mfano, 4Q Florilegium.

4Q Florelegium ni mkusanyiko wa maandiko yanayomzungumzia Masihi, Mwana wa Daudi. Yeye ni tawi la Daudi. Naam, tayari tumesoma kifungu hicho, ambacho kilizungumzia hilo katika kitabu cha Isaya.

Atasimama pamoja na mkalimani wa sheria ili kutawala Sayuni mwishoni mwa wakati. Kwa hivyo huu ni mkusanyiko wa maandiko ambayo wananukuu maandishi, na kisha wanatupa tafsiri, na katika hali hii wanatafsiri kila moja kama linamrejelea Masihi, Mwana wa Daudi. Katika Kitabu cha Vita, tuna mtu huyu anayeitwa Mkuu wa Kusanyiko.

Ni wazi kwamba huyu ndiye yule yule, Masihi, na ni Mkuu wa Kusanyiko atakayewaongoza watu katika ushindi dhidi ya mataifa. Sasa, katika Hati za Bahari ya Chumvi, Mfalme wa ukoo wa Daudi analazimika kushiriki radi yake, nami nitazungumzia hilo baada ya dakika moja, lakini tena, tunaona kwamba tumaini hili la mzao wa Mfalme Daudi kuja na kutawala kihalali juu ya watu wa Israeli limejidhihirisha hapa katika wakati uliotangulia kuja kwa Yesu. Sifa kuu zaidi ya Masihi huyu wa ukoo wa Daudi itakuwa ukweli kwamba atawaongoza vitani.

Nguvu zake hazishindwi. Masihi wa ukoo wa Daudi atawashinda Mataifa. Atairudisha Yuda mahali pake pa haki kama mamlaka kuu ya dunia.

Na, bila shaka, katika kipindi hiki tunaona idadi kubwa ya majemadari wa vita ambao kwa namna fulani wanaibuka ambao huenda wamehamasishwa na uelewa huu wa jukumu la Masihi. Baadaye kidogo, tutaona kwamba kuna watu kadhaa katika kipindi hiki wanaodai kuwa Masihi, na hii itaendelea hadi mwaka wa 135 BK na uasi wa Bar Kokhba , jamaa aliyeitwa Simeon Bar Kokhba , ambaye aliitwa Bar Kokhba , ambayo ina maana ya mwana wa nyota. Aliongoza uasi mkubwa dhidi ya Warumi pia, na alipewa sifa ya kuwa Masihi, mfalme ajaye katika siku zake.

Kwa hivyo, wazo kwamba mfalme huyu aliyetabiriwa angekuja na angewaongoza watu sio tu kwenye uhuru, namaanisha, hiyo ni hatua ya kwanza tu. Hatua ya pili ni kwamba wataondoka na watayashinda mataifa haya mengine, na watakuwa watawala wa ulimwengu, na mataifa mengine yote yatalazimika kujibu Israeli sasa.

Nilitaja ukweli kwamba katika Hati za Bahari ya Chumvi, mfalme wa Kimasihi anapaswa kushiriki radi yake.

Kuna uelewa mwingine kuhusu Masihi, na si lazima uendane, ingawa wakati mwingine inaonekana kwamba kwa namna fulani huondoa wazo la mfalme wa Masihi. Hili ni wazo la kuhani wa Masihi. Agano la Lawi.

Tulizungumzia kuhusu Mitume Kumi na Wawili. Nimewataja tu Wazee Kumi na Wawili. Nimewataja kwa ufupi muda mfupi uliopita.

Agano la Lawi linazungumzia mtawala anayetoka katika kabila la Lawi ambaye atakuwa kuhani mwenye haki na kuwaongoza watu wote kwenye haki. Baadhi ya Hati za Bahari ya Chumvi pia zinasisitiza sana jukumu la kuhani huyu wa eskatolojia, mtu huyu ambaye ataweka mambo sawa kwa kufundisha haki, kwa kufanya upatanisho kwa ajili ya watu. Kwa hivyo jukumu hilo la upatanisho, jukumu hilo la kufundisha linasisitizwa na mtu huyu maalum wa Kimasihi.

Kwa hivyo, wazo hili lilitoka wapi? Kweli, hili pia lina mizizi ya kibiblia. Sheria ya Hasmonaan hakika iliipa msukumo fulani, lakini sura ya sita ya Zekaria inaonekana kuwa msukumo wa njia hii ya kufikiri. Unaona, sura ya sita ya Zekaria ni ya ajabu, hebu tuseme kifungu kigumu sana, hasa kujaribu kuainisha Kiebrania.

Hisia yangu ni kwamba, nikisoma, labda imerekebishwa kidogo na si kwa utaalamu maalum. Lakini kwa vyovyote vile, ni vigumu kusema tukiiangalia kwa mtazamo wetu. Lakini katika Zekaria sura ya sita, tuna kifungu hiki ambapo kuhani mkuu Yoshua anaonekana kama kitovu cha jambo hili.

Zerubabeli, mzao wa Mfalme Daudi, pia anaonekana katika Zekaria katika kitabu hiki. Lakini katika Zekaria sura ya sita, ni kama vile Zerubabeli anatoweka. Badala yake, cheo chake na heshima zilizokuwa zikipewa Zerubabeli sasa zinawekwa juu ya kuhani mkuu.

Inasema, chukua fedha na dhahabu, tengeneza taji nzuri na uikae kichwani mwa Yoshua, mwana wa Yehosadaki, kuhani mkuu. Kwa nini tunaweka taji kichwani mwa kuhani? Kuhani alikuwa na kofia yake mwenyewe, na haikuwa taji. Kisha mwambie, Bwana wa majeshi asema hivi, tazama, mtu ambaye jina lake ni Tawi, kwa maana atachipuka kutoka hapo alipo.

Subiri kidogo, hiyo ni cheo cha kimasihi. Hiyo ni cheo cha mfalme wa ukoo wa Daudi, si cheo cha kuhani mkuu. Sawa, unaona wapi tumechanganyikiwa hapa? Unaona kwa nini nimechanganyikiwa hapa? Yeye ndiye atakayejenga hekalu la Bwana.

Sasa, katika kitabu cha Zekaria, tayari tumeambiwa kwamba Mungu anamwambia Zerubabeli, utanijengea hekalu langu. Lakini hapa, inaonekana kama wanasema

kwamba Yoshua, kuhani mkuu, ndiye atakayejenga hekalu. Ndiyo, ndiye atakayejenga hekalu la Bwana, naye atabeba heshima na kuketi na kutawala katika kiti chake cha enzi.

Kwa hivyo, atakuwa kuhani kwenye kiti chake cha enzi, na baraza la amani litakuwa kati ya ofisi hizo mbili. Kwa hivyo, inaonekana kama kile ambacho andiko hili linasema ni kwamba Yoshua, kuhani mkuu, pia atachukua mamlaka ya mfalme. Na hilo huenda, unajua, likahalalisha aina ya matendo ambayo Wahasmoni walikuwa wakifanya.

Labda ndivyo walivyofikiria. Ni vigumu kusema. Wazo kwamba kungekuwa na masihi wawili, masihi wa kifalme na masihi wa kuhani, linajitokeza katika Hati za Bahari ya Chumvi.

Na hili limekuwa na utata kidogo kwa sababu haliko wazi sana. Lakini ni wazi kabisa kwamba kuna maandishi miongoni mwa Hati za Bahari ya Chumvi ambapo mtu mmoja anaonekana kutenda kama mfalme, na kuna mtu mwingine anayetenda kama kuhani, na wote wawili wanaonekana kuwa na mamlaka sawa, ingawa ni ofisi tofauti. Kwa hivyo, mfalme na kuhani wanaonekana pamoja katika utawala wa jamii.

Wote wawili wameketi mezani wakila chakula cha jioni pamoja, unajua, na wana ukuu juu ya meza. Lakini kuhani anaonekana kuwa na heshima zaidi katika mlo huu kuliko mkuu wa mkutano, mfalme. Jukumu la mfalme kimsingi ni kuwashinda maadui wa Wayahudi.

Yeye ndiye mtu atakayewaongoza watu vitani. Yeye ndiye mtu atakayeshinda mataifa. Yeye ndiye mtu atakayekuwa mfalme juu ya kila kitu.

Jukumu la kuhani ni kuongoza makusanyiko yote, kuwahukumu watu, kupata upatanisho kwa ajili ya dhambi zao kwa dhabihu za haki na matendo mema. Kwa hivyo, katika Hati za Bahari ya Chumvi, inaonekana kuna mgawanyo huu wa kazi na wazo hili la si mmoja, bali masihi wawili. Sasa, pamoja na watu hawa wa kibinadamu, masihi wote wawili wa ukoo wa Daudi wanaeleweka katika karibu maandiko haya yote kama binadamu kabisa, karibu.

Kuhani wa kimasihi anaeleweka kama mwanadamu. Karibu katika maandishi haya yote, tuna masihi hawa wa kibinadamu, lakini kuna maandiko mengine ambayo yana mawazo tofauti. Na hawa ni masihi wa ajabu.

Tena, baadhi ya mawazo haya yameongozwa na Kitabu cha Danieli: umasihi wa kimalaika. Henoko wa kwanza na Melkizedeki wa 11Q hupatikana katika Hati za Bahari ya Chumvi.

Laiti ningeweza kuzungumzia zaidi kuhusu Henoko wa Kwanza kwa sababu ni maandishi ya kuvutia sana. Lakini katika Henoko wa Kwanza, mkombozi, masihi, mfalme atakayewakomboa Israeli kutoka kwa maadui zao anaonekana waziwazi kama malaika mkuu na mwenye nguvu. Na 11Q Melkizedeki ni mmoja wa Magombo ya Bahari ya Chumvi, aina ya maandishi yaliyogawanyika, lakini ni wazi hali inayoonekana ni Mikaeli akijifanya mwili na kuwaongoza watu wake katika ushindi dhidi ya adui zao.

Hili linatoka wapi? Kitabu cha Danieli, Danieli sura ya 7 na Danieli sura ya 12, hasa. Tunasoma katika Kitabu cha Danieli kwamba wakati huo, Mikaeli, mkuu anayewalinda watu wako, atatokea. Kutakuwa na wakati wa dhiki kuu ambayo haijatokea tangu mwanzo wa mataifa hadi wakati huo.

Lakini wakati huo, watu wako, kila mtu ambaye jina lake limeandikwa katika kitabu, ataokolewa. Kwa hivyo Mikaeli atakuja kuwaokoa wakati wa dhiki kuu ya watu wa Bwana. Je, atafanyika mwili au atapigana kama malaika? Hatujui haswa jinsi walivyokuwa wakielewa hilo.

Inavutia kwa sababu wazo hili la masiya wa kimalaika, la kufanyika mwili kwa Mikaeli, linajitokeza tena na tena kama uzushi katika historia yote. Kwa kweli kuna kundi maarufu la Kikristo leo linaloamini kwamba Yesu alikuwa kufanyika mwili kwa malaika mkuu Mikaeli. Fanya utafiti kidogo ikiwa una nia ya kujua huyo ni nani.

Mwanadamu, Danieli sura ya 7. Kwa hivyo, katika Danieli sura ya 7, unajua, Danieli anaona maono haya. Katika maono yangu usiku, nilitazama. Ameona falme nne zikiinuka na kuwa za kutisha, ikiwa ni pamoja na ufalme nambari nne, huu ambao ni mkubwa na wa kutisha na kukanyaga mataifa yote na kila kitu.

Na anaona mdomo huu mdogo, ambao una mdomo mkubwa unaonena makufuru na mambo haya yote ya ajabu. Inasema, na kisha katika maono yangu usiku, nilitazama, na mbele yangu alikuwepo mmoja kama mwana wa Adamu. Sasa, mmoja kama mwana wa Adamu anamaanisha nini? Naam, vitu vya kwanza alivyoona vilikuwa vitu vinne vilivyofanana na wanyama.

Sasa anaona kitu kinachofanana na mwanadamu. Kwa hivyo ndivyo inavyomaanisha, mmoja kama mwana wa Adamu. Akija na mawingu ya mbinguni, alimkaribia mzee wa siku na akaongozwa mbele zake.

Akapewa mamlaka, utukufu, na nguvu za ukuu. Watu wote, mataifa, na watu wa lugha zote walimwabudu. Utawala wake ni utawala wa milele ambao hautapita.

Na ufalme wake ni ule ambao hautaangamizwa kamwe. Sasa, malaika anaendelea kumtafsiria Danieli maono haya. Na malaika anamwambia Danieli kwamba mmoja ni

kama mwana wa Adamu. Naam, hakumwambia waziwazi, lakini anasema kwamba katika siku hizo, Mungu wa mbinguni atausimamisha ufalme.

Na ufalme wake ni ufalme wa milele. Mamlaka yake hayatakuwa na mwisho, jambo ambalo linaonekana kumaanisha kwamba mwana wa Adamu ambaye Danieli alimuona hapo awali katika maono yake ni aina ya mfano, kama ungependa, wa ufalme wa Mungu. Lakini hiyo si jinsi ilivyosomwa baadaye.

Kuinuka kwa himaya ya Kirumi kulimaanisha wazi kwamba kuja kwa mwana wa Adamu kumekaribia. Una himaya hii yenye nguvu inayoconda mataifa yote. Una watu kama Pompey wanaoingia patakatifu pa patakatifu.

Unajua, Danieli alizungumzia kuhusu chukizo la uharibifu lililosimama mahali patakatifu. Je, hilo linaweza kuwa linamrejelea Pompey mwenyewe, labda? Una mambo haya yote ambayo yanaonekana kuwa yanapanga njama kuonyesha kwamba maono haya yanatimia katika siku zao. Na kwa hivyo, wana uhakika kwamba ikiwa mnyama mkuu wa nne yuko pale, mwana wa Adamu hawezi kuwa nyuma sana.

Mwana wa Adamu anakuja baada ya himaya hii ya nne ya ulimwengu kuonekana. Himaya hiyo inaonekana kufaa Roma. Wazo la kumtambulisha mwana wa Adamu na linaonekana kwanza katika kitabu cha Kwanza cha Enoko, labda yapata mwaka 100 KK.

Kitabu cha Kwanza cha Enoko ni maandishi mchanganyiko. Kina vitabu vitano tofauti. Baadhi ya watu wamesema kwamba kimeundwa kwa kufuata Pentateuki, ambayo pia ni vitabu vitano.

Lakini kuna aina fulani ya taswira tofauti za kimasihi katika vitabu tofauti. Hazijaandikwa na mtu yule yule. Hazijaandikwa kwa wakati mmoja.

Lakini katika sehemu moja ya Henoko wa Kwanza, tunaona sanamu hii ya mwana wa Adamu ikitafsiriwa upya kama ikimrejelea mwanadamu mwenye nguvu zisizo za kawaida. Na zaidi ya hayo, Ezra wa nne. Ezra wa nne ni maandishi ya baadaye yaliyoandikwa karibu mwaka wa 90 BK, yaliyoandikwa wazi baada ya kuharibiwa kwa hekalu la pili.

Lakini katika Ezra 4, tunaona tena maono ya Masihi akitafsiriwa kulingana na maono ya mwana wa Adamu katika kitabu cha Danieli. Kwa hivyo Masihi huyu katika Ezra wa nne hakika ni mtu wa ajabu. Anawaangamiza adui zake kwa kuwapulizia moto.

Na sasa ana uwezo wa kuyarudisha nyuma majeshi, si kwa kutumia nguvu za silaha au silaha, bali kwa amri zake rahisi. Anaweza kugeuza mawimbi ya vita na kadhalika. Kwa hivyo taswira ya mwana wa Adamu kutoka kitabu cha Danieli inaingia katika aina mpya ya mwanga katika vifungu hivi hapa.

Zaidi ya hayo, cha kushangaza ni kwamba, Henoko mwenyewe katika kitabu cha Kwanza cha Henoko anatambulika kama mwana wa Adamu. Sasa, wengi wenu labda mnaifahamu hadithi ya Henoko na jinsi alivyopata kuwa mtu maarufu katika Uyahudi. Hata hivyo, kitabu cha Mwanzo, ambacho kina mistari mitatu kumhusu, kinasema kwamba Henoko alitembea na Mungu, naye hakuwapo tena kwa sababu Mungu alimchukua.

Naam, mila za Kiyahudi zilimzunguka jamaa huyu zikisema, inamaanisha nini kwa Mungu kumchukua? Je, Mungu alimchukua labda kwa ziara chache kwanza kabla ya kumchukua kabisa? Kulingana na mila za Kiyahudi, Henoko aliona kila aina ya maono ya mbinguni. Lakini akiwa mtu mwadilifu sana, anapewa hadhi hii ya juu katika mila za Kiyahudi. Tuna mahali hapa ambapo, katika kitabu cha Henoko, Henoko anakuambia kwamba wewe ni mwana wa Adamu.

Kwa hivyo, Henoko mwenyewe atazaliwa upya kama mwana wa Adamu na kuzaliwa upya kama Masihi atakayekuja na kuwakomboa Israeli katika siku za mwisho. Vipi kuhusu cheo hiki, mwana wa Mungu? Hili ni jambo gumu kiasi. Sasa, kwa muda fulani, ilidhaniwa kwamba cheo cha mwana wa Mungu kilikuwa cheo cha Kiyahudi cha Masihi.

Na sababu ikiwa, bila shaka, kwa sababu ni jina kuu linalotumiwa na Yesu katika Agano Jipya. Kwa hivyo, dhana ilikuwa kwamba Wayahudi wanatambua kwamba Masihi wao angekuwa mwana wa Mungu. Tatizo moja na nadharia hiyo ni kwamba hakukuwa na ushahidi katika maandishi yoyote ya kabla ya Ukristo kuhusu Masihi kuitwa mwana wa Mungu.

Sasa, hili ndilo jambo. Tuna kifungu hicho kutoka 2 Samweli ambapo tunaambiwa kwamba Mungu anamwambia Daudi, mwanao, nitamfanya kuwa mwanangu. Na pia tuna vifungu katika Zaburi vinavyomzungumzia mfalme kama mwana wa Mungu.

Kwa hivyo, wazo la mfalme kama mwana wa Mungu hakika haliwezi kueleweka. Lakini halikuonekana sana katika mawazo kuhusu jukumu na utu wa Masihi. Katika maandishi ya kale ya Mashariki ya Karibu, mwana wa Mungu mara nyingi lilikuwa jina la wafalme.

Na katika Israeli, huenda ikawa cheo cha mfalme. Katika 2 Samweli 7 na Zaburi 2, Zaburi 2 ina mstari huo mzuri: Bwana anasema, wewe ni mwanangu leo, mimi nimekuzaa. Na bila shaka, haya ni sehemu ya msingi wa wazo kwamba Masihi alikuwa mwana wa Mungu.

Inaonekana kama sifa ya Masihi wa Daudi katika baadhi ya Hati za Bahari ya Chumvi, lakini si kama jina kama ilivyo katika Agano Jipya. Sasa hiyo ni aina ya tofauti muhimu. Najua haionekani kuwa muhimu sana, lakini kwa namna fulani ni muhimu.

Unaona, swali linalojitokeza hapa ni, Wakristo walipata wapi jina hili la Yesu la kumwita Yesu mwana wa Mungu? Je, lilitoka katika Uyahudi? Mojawapo ya mambo yaliyotangazwa ni kwamba maandishi yalikuwa yamepatikana kati ya Hati za Bahari ya Chumvi zinazomrejelea Masihi kama mwana wa Mungu. Kulikuwa na kila aina ya sherehe, na hatimaye, tulikuwa nazo. Hatimaye, tuna uthibitisho wetu kwamba huyu ni mwana wa Mungu. Na kulikuwa na baadhi ya wasomi mashuhuri wa Kikristo na Hati za Bahari ya Chumvi ambao walikuwa wakisherehekea hili kama msumari kwenye jeneza, au kama kile tunachoweza kukiita bunduki ya kuvuta sigara.

Naam, si haraka sana, kwa sababu ushahidi zaidi, uchunguzi zaidi wa aina hiyo ya maandishi unaonyesha kwamba labda yalikuwa yakisomwa vibaya. Na mtu anayeitwa mwana wa Mungu katika maandishi hayo labda si Masihi, bali ni mtu anayewatesa watu wa Mungu. Ataitwa mwana wa Mungu.

Atatawala falme zote, lakini pia atapigana vita na watu wa Mungu. Hii ni tafsiri ya Danieli 7. Na naamini ni maandishi yanayotumia picha kutoka Danieli 7, hasa picha za pembe ndogo yenye kiburi inayosema maneno ya kufuru dhidi ya Mungu, na kuyachukua na kuyatumia kwa mfalme wa Kirumi ambaye pia alijiita mwana wa Mungu. Kwa hivyo, Augustus, hili ni moja ya majina yake makuu.

Yeye ni mwana wa Mungu. Watawala wa baadaye wa Roma pia wanaitwa mwana wa Mungu. Wayahudi wanaanza lini kumwita Masihi mwana wa Mungu? Ninaamini ushahidi wa kwanza kabisa upo katika Biblia, katika Agano Jipya lenyewe.

Hata hivyo, sio ushahidi pekee. Katika Ezra 4, jina linalotumika kwa Masihi mara kwa mara ni mwanangu Masihi. Hiyo ni kama, unajua, mwanangu, daktari.

Hapana, mwanangu ndiye Masihi, lakini huyu ni Mungu anayezungumza. Kwa hivyo, Mungu anamrejelea Masihi kila mara kama mwanawe katika maandishi hayo. Lakini kwa kweli, kuna swali, na moja ya nadharia ambazo zilikuwa maarufu miongoni mwa Wajerumani nyuma mwishoni mwa karne ya 19 na mwanzoni mwa karne ya 20 ilikuwa kwamba Wakristo walianza kumwita Yesu mwana wa Mungu kama njia ya kupuuza madai ya watawala wa Kirumi.

Unajua, watawala wa Kirumi wanasema, sisi ni wana wa Mungu. Na Wakristo hujibu kwa kusema, hei, tayari tuna mwana wetu wa Mungu. Yeye ni Yesu.

Na kwa hivyo kuna uwezekano mkubwa kwamba haikuwa maandishi ya Kiyahudi sana ambayo yalikuwa yakihimiza matumizi ya mwana wa Mungu kama cheo, bali kile Warumi walikuwa wakifanya, ambacho kilichochea matumizi ya mwana wa Mungu kama cheo. Nadharia hiyo iliachwa miongo kadhaa iliyopita. Ninafungua rasmi kitabu hicho kwa sababu nadhani kinaeleweka.

Kwa vyovyote vile, tunaweza kusema nini? Mvuto wa imani ya Kikristo, kwa kweli, na jinsi ambavyo kipaji halisi, tunaweza kusema, cha imani ya Kikristo, kilikuwa jinsi kilivyoweza kuchanganya matarajio haya ya kimasihi katika utu wa Yesu. Yesu, bila shaka, anaonyeshwa kama mwana, mzao wa Daudi, mwana wa Daudi. Yeye ni Masihi wa ukoo wa Daudi, ambaye siku moja atashinda mataifa atakapokuja katika ujio wake wa pili.

Yeye ndiye kuhani mkuu asiye wa kawaida, kuhani mkuu anayetufanyia upatanisho kwa kujitoa nafsi yake kama dhabihu. Zaidi ya hayo, Yesu ndiye mwana wa Adamu. Na hii, bila shaka, ndiyo cheo anachotumia mara kwa mara kujihusu.

Sasa, mara nyingi, Yesu anapojiita mwana wa Adamu, anazungumzia kuwa mwanadamu katika unyenyekevu wake. Anasema wakati fulani wanapomuuliza, hei, unakaa wapi? Anasema, unajua, ndege wana viota vyao, na mbweha wana mashimo yao, lakini mwana wa Adamu huyu hana pa kulaza kichwa chake. Na tena, inamaanisha nini hapo? Inamaanisha mwanadamu.

Lakini kisha tunafikia kwenye kesi hiyo ya Yesu, ambapo wanasema, tuambie, wewe ndiye Masihi au la? Na anasema, hatimaye, mimi ndiye, nanyi mtamwona huyu mwana wa Adamu akija kwa nguvu na utukufu mwingi. Na hapo, Yesu anamwaga maharagwe na kusema, Mimi nitatambulishwa na mtu huyo kutoka kitabu cha Danieli, ambaye anaondoa falme za ulimwengu huu na ambaye ana ufalme wa milele, wa milele. Kwa hivyo tunaona katika Yesu utimilifu wa nyuzi nyingi tofauti zikiunganishwa pamoja.

Yesu na jinsi alivyowasilishwa hakika havikuwa kinyume na mawazo ya kimasihi ya wakati huo. Inaweza kutufanya tujiulize kwa nini Yesu alikataliwa. Haikuwa kwa sababu ya madai yake, madai yake ya asili yake isiyo ya kawaida au madai yake ya kuwa Masihi. Hakukuwa na sheria dhidi ya kudai kuwa Masihi katika siku hizo.

Kwa nini Yesu alikataliwa? Inaonekana kwamba hawakuwa na uhusiano wowote na theolojia yake. Walidhani tu kwamba alikuwa mtu asiyefaa. Zaidi ya hayo, hawakupenda wazo kwamba wangelazimika kusubiri ufalme huu uje.

Ufalme huu waliokuwa wakiutarajia, ambao walikuwa wakiutarajia, walikuwa wakifikiri kwamba Masihi wao angekuja na kuutimiza katika maisha yao kwa kampeni hii tukufu ambayo wangepigana dhidi ya Warumi. Na ole wao, ole wao, si ole wetu, Yesu alikuwa na lengo tofauti akilini, bila shaka. Na mpango wake ulikuwa kuanzisha ufalme ambao si wa ulimwengu huu, ufalme wa milele kwa njia ambayo hakuna ufalme wa ulimwengu huu unaweza kuwa, ufalme ambao hautajua mwisho.

Huyu ni Dkt. Anthony Tomasino katika mafundisho yake kuhusu Uyahudi kabla ya Yesu. Huu ni kipindi cha 14, Umesiya wa Kiyahudi.